

■ УДК 793.31.071.2(477) Колногузенко Б. М.

Я. К. Сапего, аспірант, Харківська державна академія культури, м. Харків

БАЛЕТМЕЙСТЕРСЬКА ТВОРЧІСТЬ Б. КОЛНОГУЗЕНКА В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Порушено проблему збереження українського національного хореографічного мистецтва на території Слобожанщини. Вивчено основні біографічні етапи харківського хореографа Б. Колногузенка, які вплинули на його становлення як балетмейстера та сприяли формуванню його балетмейстерського стилю. Проаналізовано його хореографічні твори на матеріалі українського танцю та виявлено особливості балетмейстерської творчості. Визначено, що нині колективи Б. Колногузенка — театр народного танцю «Заповіт» та Великий академічний Слобожанський ансамбль пісні і танцю — це осередки українського народно-сценічного танцю, завдяки яким він розвивається і стверджує право на існування.

Ключові слова: *українська хореографічна культура, український народно-сценічний танець, хореографічна композиція, вокально-хореографічна композиція, хореографічний текст, хореографічний малюнок.*

Я. К. Сапего, аспірант, Харьковская государственная академия культуры, г. Харьков

БАЛЕТМЕЙСТЕРСКОЕ ТВОРЧЕСТВО Б. КОЛНОГУЗЕНКО В КОНТЕКСТЕ РАЗВИТИЯ УКРАИНСКОЙ ХОРЕОГРАФИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ

Поставлена проблема сохранения украинского национального хореографического искусства на территории Слобожанщины. Изучены основные биографические этапы харьковского хореографа Б. Колногузенко, которые повлияли на его становление как балетмейстера и способствовали формированию его балетмейстерского стиля. Проанализированы его хореографические произведения на материале украинского танца и выявлены особенности его балетмейстерского творчества. Определено, что ныне коллективы Б. Колногузенко — театр народного танца «Заповіт» и Большой академический Слобожанский ансамбль песни и танца — это центры украинского народно-сценического танца, благодаря которым он продолжает свое развитие и утверждает право на существование.

Ключевые слова: *украинская хореографическая культура, украинский народно-сценический танец, хореографическая композиция, вокально-хореографическая композиция, хореографический текст, хореографический рисунок.*

Ya. K. Sapoho, postgraduate, Kharkiv State Academy of Culture, Kharkiv

B. KOLNOHUZENKO'S CREATIVE CHOREOGRAPHY WORK AS PART OF THE DEVELOPMENT OF UKRAINIAN CHOREOGRAPHIC CULTURE

The article raises the issue of preserving Ukrainian national choreography on the territory of Sloboda Ukraine. It explores the basic vital events of the Kharkiv

choreographer Borys Kolnohuzenko, which influenced his growth as a ballet-master and helped to shape his choreographic style. The author analyzes his choreographic works as exemplified in a Ukrainian dance and identifies the characteristic features of his creative choreography work. It is determined that B. Kolnohuzenko's current ensembles — folk dance theatre «Zapovit» and the Grand Academic Song and Dance Ensemble of Sloboda Ukraine — are unique in preserving the traditional Ukrainian folk-stage dance, facilitating its development and claiming the right of existence.

Key words: *Ukrainian choreographic culture, Ukrainian folk stage dance, choreographic composition, vocal and choreographic composition, choreographic text, dance pattern.*

Постановка проблеми. Нині одним із факторів збереження української національної культури є український народно-сценічний танець, оскільки в ньому відображені життєвий досвід народу, художньо-історична пам'ять нації, а його спадщина є дієвим засобом ідейно-естетичного впливу на сучасне суспільство.

Протягом історії свого розвитку українська народна хореографічна культура збагачувалася новим змістом і своєрідними виразними засобами і до сьогоднішнього дня не тільки зберегла самобутність, але і якісно збагатилася своєю лексикою, жанровою та художньою своєрідністю. У ній відбилися елементи сезонної організації трудових буднів, свят, обрядів, героїзм і завзятість боротьби, веселість і гумор, задумлива ліричність і ніжність.

На території Слобожанщини яскравим представником і пропагандистом українського народно-сценічного танцю є Борис Миколайович Колногузенко. Він — єдиний в Україні лауреат вісімнадцяти міжнародних конкурсів у різних країнах світу, балетмейстер Слобожанщини, котрий має звання Почесного громадянина Харківської області, народного артиста України та професора хореографії; єдиний хореограф, який є дійсним членом Української академії наук, наставник, котрий виховав 50 лауреатів міжнародних конкурсів і фестивалів танцю. Він очолює факультет хореографічного мистецтва Харківської державної академії культури, є художнім керівником театру народного танцю «Заповіт» та Великого академічного Слобожанського ансамблю пісні і танцю, член Президії Національної хореографічної спілки України й голова його Харківського обласного осередку, член колегії Міністерства культури України, голова міжнародних фестивалів та конкурсів танцю. Він сприяє популяризації української національної культури, проводячи майстер-класи та здійснюючи постановки українських народних танців за кордоном. Незважаючи на такі досягнення, балетмейстерська діяльність Б. Колногузенка недостатньо досліджена в сучасному українському мистецтвознавстві, що надає зазначеній темі актуальності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Творчість Б. Колногузенка переважно розглядали автори газетних та журнальних публікацій: І. Куриленко, Л. Логвиненко, М. Казбан, О. Яровий, Ю. Давиденко, Н. Петренко, Ю. Коваленко, Є. Яніна-Ледовська, К. Бортник та ін. Стислі відомості про Б. Колногузенка друкуються в журналах Верховної Ради

України «Віче», «Быть лидером», «Губерния», офіційному виданні асамблеї ділових кіл «Лидеры XXI столетия», біографічному довіднику «Лауреати нагород», книзі-альбомі видавничого Дому «Відомі імена. Регіони України», «Украина — 2010. Известные имена»; розгорнута стаття про життя і творчість харківського балетмейстера представлена в книзі О. П. Воловника «Славные имена». Існують дві наукові статті у фахових виданнях авторів І. Грушовика та С. Куценка й К. Островської.

Мета статті — дослідити та визначити особливості балетмейстерської творчості Б. Колногузенка як зберігача української мистецької спадщини.

Виклад основного матеріалу дослідження. Борис Колногузенко походить з кубанського козачого роду. Любов до мистецтва танцю є складовою духовної спадщини, отриманої ним від пращурів. Його покликання виявилось в п'ятому класі, коли він став провідним виконавцем шкільного танцювального гуртка. Пізніше він був запрошений у найвідоміший танцювальний колектив Палацу культури ТЕЦ, а невдовзі став учнем Воронежського державного хореографічного училища. Далі відбулося знайомство з керівником школи танців Краснодарського Палацу культури залізничників, відомим у всій Європі — М. Бібіковим — та участь у ролі виконавця в його ансамблі бального танцю [1, с. 276–277].

У 1971 р. Борис Миколайович закінчив балетмейстерське відділення Краснодарського інституту культури. Після армійської служби в ансамблі пісні і танцю ППО Ленінградського військового округу працював артистом та педагогом-балетмейстером державного Кубанського козачого хору, пізніше — в балетній трупі Харківського театру опери та балету [1, с. 278, 284–287].

Основна балетмейстерська діяльність почалася в Полтавському музично-драматичному театрі ім. М. В. Гоголя, де він створював пластичне оформлення вистав, у яких його танцювальне рішення узгоджувалося з вокальними і драматичними діями, а кожен персонаж мав свій не тільки акторський, а й танцювально-пластичний образ: «... в їхніх танцях не було набору танцювальних рухів, їх пластика, танцювальні рухи — образні й характеризуючі» [3, с. 25]. Крім того, в усіх культурних заходах та концертах Б. Колногузенко був головним балетмейстером.

У Кам'янці-Подільському, обійнявши посаду провідного педагога хореографічних дисциплін в обласному училищі культури, він створив ансамбль народного танцю і став провідним хореографом міста.

Свої балетмейстерські здібності реалізував і у львівському вар'єте «Високий замок», де підготував унікальну різнонаціональну колоритну програму і виконав на прем'єрі грузинський, угорський та іспанський танці.

Цікавою була робота в ансамблі пісні і танцю Червонопрапорного Чорноморського флоту на посаді головного балетмейстера. Тут довелося реставрувати старі танці, створювати новий репертуар, знаходити пластичне рішення в сценічній дії артистів хорової трупи.

Наступним творчим етапом була робота в харківському дитячому ансамблі «Щасливе Дитинство», де балетмейстер створив нову програму; а

пізніше — керівництво народним ансамблем танцю «Жайворонок», який з програмою Б. Колногузенка посів провідне місце в Україні, а згодом і за кордоном [1, с. 293–294, 297].

Розпочавши роботу в Харківському державному інституті культури, Борис Миколайович створив театр народного танцю «Заповіт» — єдиний танцювальний колектив України, який за свою більше ніж 25-річну історію з хореографічними композиціями, створеними Б. Колногузенком, перемагає в усіх найпрестижніших конкурсах України та багатьох країн Європи.

Поступово сформувався балетмейстерський стиль українського хореоавтора, у творах якого відбито його попередній досвід роботи: завдяки роботі в Полтавському театрі він набув здатності до яскравого мізансценування з використанням незвичайного розвитку хореографічних малюнків; балетмейстерська робота в різних танцювальних колективах сприяла тому, що він вивчив багато різноманітних рухів, завдяки чому його постановки відзначаються різноманітністю хореографічного тексту, а його любов і шанобливе ставлення до української культури сприяють тому, що провідна роль у його репертуарах відводиться українському народному танцю, який є відображенням краси українського народу, його побуту, традицій, обрядів, яскравого національного колориту, хоча програми концертів Б. Колногузенка поєднують не тільки український танцювальний фольклор, а й танці інших народів світу.

Серед найвідоміших танцювальних хореографічних композицій театру народного танцю «Заповіт», створених на матеріалі українського народно-сценічного танцю — «Вітає Заповіт», «Український святковий», «Весняночка» та хореографічна картина «Парубоцькі жарти».

У хореографічній композиції «Вітає Заповіт» піднесено та поетично розкриваються побут українського народу, любов до рідної землі, ліризм та чарівність українських дівчат, гордість і завзятість чоловіків. Хореоавтор поєднує в цьому номері народне свято збору врожаю й українську героїко-патріотичну стилістику. Хореографічна композиція складається з трьох частин. У першій відбувається дівочий ліричний хоровод, який базується на багатьох малюнках. Хореограф зберігає давню традицію хороводу — основою цього танцю є малюнок кола, що трансформується, розбивається на декілька та знову поєднується, не порушуючи логіки та динаміки свого розвитку. Малюнок ускладнено за допомогою влучно використаної бутяфорії — хлопець тримає довгу палицю, яку завершує колесо, прикрашене колоссям пшениці, від нього розходяться стрічки, з якими по обидві сторони танцюють дві дівчини. Вони є експозицією хореографічної композиції, а потім, коли з'являються виконавиці хороводу, ця трійця ускладнює композиційну будову, надаючи номеру колоритності. У другій частині танцюють хлопці-козаки, демонструючи силу, спритність, відвагу. У цій частині яскраво відбито козацьку героїку: юнаки танцюють із шаблями, у широких рухах відчувається козацька мужність, наявні елементи боротьби, їзди верхи. У третій частині балетмейстер представляє красу і велич хореографії Слобожанського краю. Наприкінці композиції — тривалий уклін.

Балетмейстер насичує постановку українською символікою: коло на палиці, що означає сонце або оберіг та гілочки калини в руках дівчат, — один з найяскравіших символів України; завершує композицію вихід двох дівчат з паляницями, що є невід'ємною і популярною українською традицією.

«Український святковий» — це гопак-соїта, у якому показані багатство та краса хореографії Центральної України [2, с. 29–30]. Це один з найпопулярніших номерів репертуару театру народного танцю «Заповіт». Дійовими особами цього танцю є хлопці та дівчата, які демонструють високу техніку виконання рухів. Між хлопцями виникає своєрідне змагання — перепляс — явище, здавна притаманне українським чоловічим танцям. Дівчата поряд зі складною та динамічною технікою демонструють лірику та жіночість. У цьому номері переважає колова та лінійна будова малюнків, розвиток яких не обтяжений складним хореографічним текстом. У другій частині гопак-соїти представлено все різноманіття трюків та складної техніки: жіночі обертаси, чоловічі: розножка, кабріоль, повзунець, кильце, фляк, кабріоль на руку. Третя частина — темповий жіночий танець, який завершує сольне виконання обертасів у надшвидкому темпі, до якого додається загальна динамічна групова танцювальна комбінація, яка водночас стає кульмінацією й фіналом.

У хореографічній картині «Парубоцькі жарти» висвітлено народні ігрища українського козацтва, його відвагу, силу, спритність і завзятість. Молоді козаки жартують один з одним, борються, міряються силою, грають у довгу лозу та «Вгадай хто?», танцюють своєрідний козацький кан-кан, а потім демонструють своє завзяття та якнайкраще намагаються виявити себе під час виконання складної техніки українського народно-сценічного танцю. Номер містить численні чоловічі трюки, характеризується лаконічністю, динамічним розвитком дії, яскравою та насиченою хореографією й художньою образністю, сповнений дотепного гумору та доброї іронії.

Для хореографічної мініатюри «Весняночка» авторів вдалося підібрати яскраві рухи жіночого українського танцю, які надають образу героїні природності та привабливості, а подіям — зрозумілості (то вона грається зі струмком, то милується красою дерев, то спостерігає за маленькою пташкою, яка сіла їй на долоню). У номері відображено всю привабливість української дівчини — молодість, життєрадісність, щирість і ніжність, а її танець є гімном всій українській природі. Балетмейстер створює такі рухи і пропонує такі обставини, що одразу вбачається й квітуча українська галявина з пташками та метеликами, дзвінком прозорим струмком, і сумні верби з довгими гілками-косами, і яскраве тепле сонце, і синє високе небо. Дівчина в цьому номері стає частиною природи — її рухи пластичні, виразні, дотепні, неймовірно природні й легкі, хоча в танці є складна техніка, швидкий темп, постійне використання виконавицею всього сценічного майданчика. У номері дотримано всіх законів драматургії в простий, але дотепний і влучний сюжет.

Зосередженням та підсумком таланту Б. Колногузенка є репертуар Великого академічного Слобожанського ансамблю пісні і танцю — колекти-

ву, у якому Борис Миколайович і нині є художнім керівником та головним балетмейстером. При цьому він виявляє себе фахівцем, котрий добре знає українське пісенне мистецтво, народну творчість.

Репертуар ансамблю становлять вокально-хореографічні композиції — авторські роботи Б. Колногузенка: «Вітає Україна», «Буде весілля», «Закликання Весни», «Ой, летіли дикі гуси», які визнані одними з кращих у скарбниці української національної хореографічної культури і популярні в Україні та за кордоном.

Вокально-хореографічна композиція «Вітає Україна», де об'єднано фрагменти українських народних пісень, — це яскрава історія українського народу. Тут вишукано поєднуються особливості та найяскравіша й найскладніша техніка українського танцю. У першій частині хореографічної композиції продемонстровано силу та завзятість козаків, у другій з'являються дівчата в неперевершених яскравих костюмах, виконуючи складні оберти та ліричні комбінації, у яких розкриваються жіноча пластичність, тендітність і замріяність. Сама танцювальна композиція базується на багатьох технічних елементах — жіночих обертах і чоловічих трюках — «розніжка», «бедуїнський», «коза», «повітряні тури», «чорт».

У сюжетній вокально-хореографічній сюїті «Буде весілля» наявні елементи українського купальського обряду та весілля XIX ст. У першій частині репрезентовано хоровод «Марена». Основний малюнок — традиційне коло. Дівчата мріють про любов, наприкінці завітчують віночками дерево-Марену. Визначною у цій частині є участь у хороводі артисток хору, що надає танцеві стилістики справжньої народної обрядовості (в давнину у хороводах брали участь усі дівчата, незалежно від їх здібностей до танцювання). Змінюється музика — з'являються хлопці, знімають вінки, заграють з дівчатами. Цю частину вирізняють швидкий темп, веселість, активне використання прийомів поліфонії. Звучить лірична музика, у центрі виконує дует закохана пара. Яскрава лексика солістів майже повністю побудована на рухах класичного танцю з долученням деяких кроків українського народно-сценічного танцю. Підтанцювка — сім пар, танець яких більше складається з пантоміми та нескладних рухів, щоб не відволікати уваги від солістів. Свої рухи — прості кроки, «дегаже», «доріжку», нешвидкі оберти («сутеню», «млинець») — масовка виконує імпровізаційно — це надає танцю природності, невимушеної ліричної атмосфери, де зароджується кохання. Замріяність змінюється доволі іронічною картиною: з'являється мати дівчини, котра збентежена тим, що побачила доньку в обіймах парубка, і намагається їх розлучити, але марно, тому кличе батька хлопця, щоб допоміг не допустити таких вольностей. На допомогу закоханим поспішають їхні друзі-старости, які запевняють батьків, що в їхніх дітей добрі наміри — вони планують одружитися. Зрештою батьки погоджуються на весілля. Далі виконуються іскрометний танець друзів нареченого й танець батьків, у якому підкреслено нескладний та приземлений хореографічний текст свідчить про вже немолодих людей, але ще повних сил, енергії, здатних ще подобатися — їх дует поступово пришвидшується, стає динамічним і несподівано

завершується поцілунком. Фінальний загальний танець молоді та батьків у швидкому темпі, який є кульмінацією останньої частини й усього хореографічного твору, засвідчує їх радість і любов до життя.

Уся вокально-хореографічна сюїта характеризується емоційним напруженням драматургії і яскравими персонажами. У танці гармонійно поєднуються образність музики та лексики, а також влучний вибір виразних засобів, логічне об'єднання елементів слобожанського народного танцю з класичним танцем та пантомімою.

«Закликання Весни» — це лірична вокально-хореографічна композиція у виконанні дівчат, яку можна вважати одним із найкращих жіночих номерів української національної хореографії, де продемонстровано красу дівочого танцю Центральної України, у якому українська хореографія влучно й вдумливо поєднується з класичною, що надає танцю тендітності, легкості і навіть невинності. У номері відтворено обряд закликання весни, що є одним з найцікавіших звичаїв стародавніх слов'ян. У першій частині дівчата виходять у поле з квітами в руках і хороводами та веснянками закликають весну. Окрім традиційного кола, у танці переважає діагональна побудова (чого не можна сказати про інші композиції), що надає хороводу особливої динаміки, малюнкам — різноманітності та витонченості. Раптова тривога в музиці свідчить про боротьбу зими й весни, яка ще не завершилася, що відтворено й у хореографічному тексті — характерні обертання із закриванням обличчя — своєрідне втілення зимової хуртовини. Але весна перемагає і заквітчана являється на закликання — музика змінюється на життєстверджуючу, поступово пришвидшується темп. Прихід Весни зумовлює розвиток та ускладнення композиційної будови — завязки появи солістки — та хореографічного тексту — долучаються оберти та дрібна стрибкова техніка. Кульмінацією хореографічної композиції є прийом фотографії: дівчата створюють коло, у центрі якого підіймають на руках Весну, від якої розходяться квітчасті гірлянди — вона стає повноправною господинею природи, а підтверджує це кування зозуля. Звучить продовження пісні «Ой, прийшла весна», що лунала в першій частині, малюнок символізує сонце з проміннями, який перетворюється на півколо та трансформується у фінальну «фотографію» з Весною в центрі, оточену гірляндами з квітів та дівчатами.

Вокально-хореографічна композиція «Ой, летіли дикі гуси» — своєрідне відображення українського світу природи, який поєднується зі світом людини. Це новий номер, який ще не набув завершеності, проте в ньому є цікаві рішення: наприклад, створено образну лексику для дівчат-птахів, і солістки, хореографічний текст якої спочатку містить більше українських рухів, а потім поступово набуває «пташиної» пластики — вона на межі між людьми і птахами. У сюжеті задіяні артистки хору, які своєю статичністю символізують світ людей і зради, чим завершують тему любовного трикутника, означеного в пісні. У фіналі дівчина остаточно перетворюється на птаха і відлітає разом з гусьми — це також своєрідна хореографічна метафора, у якій можна простежити тугу, піднесеність, чистоту та біль зраженої дівочої душі.

Оскільки в кожній з проаналізованих вище композицій є вокальна складова, представлена українським народним пісенним фольклором, а костюми танцювальної хорової груп рясніють українською національною гамою червоних, синіх, зелених відтінків та білого — підкреслює яскравий національний колорит, що надає творам Б. Колногузенка своєїрідної естетики, художньої цінності й автотонності.

Висновки. Хореографічні номери Б. Колногузенка відзначаються високою художністю та ідейністю, балетмейстерською та режисерською майстерністю, різноманітністю форм та жанрів, оригінальні за ритмопластичними засобами, сповнені колоритних образів, справжньої національної естетики, містять елементи давніх слов'янських обрядів, відображають побутову стилістику українців, оспівують красу української природи. Його твори характеризують виразний хореографічний текст, промовистість рухів та міміки, різноманітність малюнків, почуття художньої міри, гарний смак, соковитість, бадьорість. Кожне хореографічне полотно українського балетмейстера має свою просторово-композиційну будову, яка ніколи не повторюється.

Визначальною особливістю балетмейстерського стилю Б. Колногузенка є те, що, втілюючи на сцені життя українського народу та світ природи, яка його оточує, майстер обов'язково створює сюжетну канву для своїх творів, тому репертуар колективів завжди цікавий та затребуваний для глядача, а високий рівень виконавської майстерності його артистів підносить українське народно-сценічне танцювальне мистецтво на гідний професійний рівень. Колективи Б. Колногузенка — театр народного танцю «Заповіт» та Великий академічний Слобожанський ансамбль пісні і танцю — єдині на території Слобожанщини колективи, які демонструють високий професійний рівень українського народно-сценічного хореографічного мистецтва, є трансляторами та пропагандистами всієї національної культури України.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з аналізом проблеми збереження українського національного хореографічного мистецтва, дослідженням творчого доробку інших українських балетмейстерів народно-сценічного танцю.

Список використаних джерел

1. Воловник О. П. Славные имена / О. П. Воловник. — Харьков : Издат. Дом ЖЗЛ : Харьковская книжная фабрика «Глобус», 2013. — 479 с.
2. Колногузенко Б. М. Хореографічна сюїта : метод. матеріали з курсу «Мистецтво балетмейстера» / Б. М. Колногузенко. — Харків : ХДАК, 2007. — 95 с.
3. Колногузенко Б. Н. Сольный танец / Б. Н. Колногузенко. — Харьков : ХГАК, 2006. — 28 с.

References

1. Volovnik O. P. Slavnyye imena / O. P. Volovnik. — Kharkov : Izdat. Dom ZhZL : Kharkovskaya knizhnaya fabrika «Globus». 2013. — 479 s.
2. Kolnohuzenko B. M. Khoreohrafichna siuita : metod. materialy z kursu

- «Mystetstvo baletmeistera» / B. M. Kolnohuzenko. — Kharkiv : KhDAK, 2007. — 95 s.
3. Kolnoguzenko B. N. Solnyy tanets / B. N. Kolnoguzenko. — Kharkov : KhGAK, 2006. — 28 s.

■ UDC 793.31.071.2(477) Kolnohuzenko B.

B. KOLNOHUZENKO'S CREATIVE CHOREOGRAPHY WORK AS PART OF THE DEVELOPMENT OF UKRAINIAN CHOREOGRAPHIC CULTURE

Sapeho Ya. K., postgraduate, Kharkiv State Academy of Culture, Kharkiv
yaroslav.sapego@mail.ru

The aim of the article is describe the characteristic features of B. Kolnohuzenko's creative choreography work as a guardian of Ukrainian artistic traditions.

Research Methodology. The author provides an analysis of the Ukrainian publications on B. Kolnohuzenko's achievements and life. Two academic papers are described in detail.

Results. The author analyzes his choreographic works as exemplified in a Ukrainian dance and identifies their characteristic features. The study has showed that Borys Kolnohuzenko's choreographic pieces are determined by the consummate artistry and ideas, as well as by the ballet-master's production mastery. They are diverse by the forms and genres, unique by the rhythm and plastique, filled with the colorful images, true national esthetics, include ancient Slavic rituals. His works are defined by a distinct choreographic text, facial expressions, and variety of scenes, feeling of artistic limits, good taste, richness, and sparkling liveliness. Each of Ukrainian ballet-master's works has its unique space and composition structure. It is determined that B. Kolnohuzenko's current ensembles — folk dance theatre «Zapovit» and the Grand Academic Song and Dance Ensemble of Sloboda Ukraine — are unique in preserving the traditional Ukrainian folk-stage dance, facilitating its development and claiming the right of existence.

Novelty. The main vital events of the Kharkiv choreographer Borys Kolnohuzenko, which influenced his growth as a ballet-master and helped to shape his choreographic style, have been specified. The paper presents an attempt to analyze B. Kolnohuzenko's choreographic productions and vocal-choreographic compositions and their role in preservation of the Ukrainian national choreographic culture.

Practical significance. The paper may be of a particular interest to the specialists in choreography to deliver lectures on choreography subjects. The study is intended designed for ballet-masters to foster their works in a folk-stage dance.

Key words: *Ukrainian choreographic culture, Ukrainian folk stage dance, choreographic composition, vocal and choreographic composition, choreographic text, dance pattern.*

Надійшла до редакції 13.01.2016 р.